

Igor Czajkowski

Hudební semináře v Mikulově v období 1895–1939

V Moravském zemském archivu v Brně je uložen soupis žáků loretánského a václavského semináře. Je dokladem, že činnost členů piaristického řádu v hudebních seminářích neustala ani po zestátnění mikulovského piaristického gymnázia v roce 1873.

Soupis žáků loretánského a václavského semináře je veden od roku 1885 a končí školním rokem 1938–1939, kdy vyučování proběhlo jen v prvním semestru. Ve druhém semestru byl seminář uzavřen a po roce 1945 již nebyl otevřen.

V záhlaví soupisu žáků každého ročníku jsou uváděni vedoucí představitelé semináře. Byli jimi Rector collegii a Praefectus seminarii. Funkce regenschoriiho a dalších vyučujících v semináři nebyla v prvních letech uváděna. Jaké bylo přesné vymezení činnosti jednotlivých představitelů semináře, soupis žáků neobsahuje. S určitostí víme o tom, že řád zde měl schopné učitele hudby a zpěvu, a je tedy zřejmé, že výuce vokální a instrumentální hudby byla věnována nemalá péče. Rector collegii odpovídal za celkovou správu koleje, organizaci výuky i za hudební úroveň semináře, praefectus seminarii prováděl nácvik skladeb a odpovídal za úroveň chrámové hudby.

Během období let 1885–1939 došlo několikrát ke změnám ve vedení semináře. Jaké k tomu vedly důvody, není uváděno. Jedním z důvodů bylo úmrtí vedoucího představitele, jak se to stalo v případě rectora collegii Alfreduse Eduarda Paula, který zastával funkci od roku 1886 a zemřel v roce 1900, anebo odchod na jiné působiště, což bývalo běžnější. V krátkosti uvádím přehled změn na vedoucích funkcích semináře tak, jak jsou zaznamenány v soupise seminaristů.

Od školního roku 1901–1902 se stal rektorem koleje P. Josef Gustav Grünes, který je psán jako konsultor Provinciae, Rector collegii, Praefectem semináře Anton Josephus Kloefecius. Ve školním roce 1905–1906 byl jmenován praefectem semináře P. Julius Lanz, od školního roku 1906–1912 zastával tuto funkci P. Adolphus Pospischil. K dalším změnám ve vedení semináře dochází ve školním roce 1912–1913. Praefectem semináře se stává Goldfredus Kloefecius. Od školního roku 1915–1916 je v soupise zaznamenána i funkce regenschoriiho. Funkci vykonával P. Cyrilus Berka. V tomto roce je uveden přesný počet členů loretánského a václavského semináře a platících a neplatících seminaristů. V roce 1916–1917 se objevuje funkce vicepraefecta a od školního roku 1915–1916 funkce spirituála. Pověřeni byli P. Josef Lorenz – vicepraefect – a P. Carolus Haim – spiritualis. Ve školním roce 1917–1918 vystřídal ve funkci rectora koleje P. Antonín Slavík, praefectem je Goldfried Kotulan, vicepraefectem Josef Lorenz, regenschorim P. Cyrilus Berka.

Ke spojení funkcí rectora collegii a praefecta seminarii dochází ve školním roce 1920–1921. Obě funkce zastává P. Julius Lanz, regenschorim se stává prof. Dr. Kropík (křestní jméno není uvedeno). K rozdělení seminářů na dva samostatné semináře dochází v roce 1929. U loretánského semináře zůstává vedoucím P. Julius Lanz a václavský seminář vede P. Markus Sperling. Regenschorim pro oba semináře byl pan Doležel (křestní jméno není uvedeno).

Od roku 1932–1933 zastával funkci regenschoriiho Emilius Büchler, kterého ve funkci praefecta semináře vystřídal v roce 1936–1937 P. Josephus Cal. Rektorem koleje zůstává až do uzavření semináře P. Julius Lanz.

Z uvedeného soupisu není zpočátku ujasněna otázka zápisu příslušníků obou seminářů. Do školního roku 1911–1912 nejsou označeni zvlášť seminaristé loretánští a václavští. Václavští seminaristé nejsou dále označeni v letech 1916–1917 a 1918–1919. V následujících letech jsou označováni jako seminaristé loretánští. Václavští seminaristé jsou opět označováni ve školním roce 1929–1930.

Reforma školství v roce 1869 a zestátnění mikulovského gymnázia měly za následek změnu v označení ročníků. K označení ročníků používá zapisovatel římských číslic. Způsob zápisu jednotlivých seminaristů v soupise byl v počátečních letech velmi stručný. Obsahoval jméno chovance, označení ročníku, místo narození, povolání rodičů a poznámky vedoucích seminářů. Od školního roku 1901–1902 jsou vedeny u jednotlivých seminaristů data narození, od školního roku 1908–1909 je zaznamenáván prospěch žáků v celkovém hodnocení, od roku 1932–1933 je vedeno známkování jednotlivých seminaristů, od školního roku 1919 jsou uváděni i platící a neplatící seminaristé.

Okruh míst, odkud přicházeli seminaristé do hudebních seminářů v Mikulově, byl velmi široký. Jednalo se celkem o sto dvaatřicet obcí a měst tehdejších Čech, Moravy, Slezska, Slovenska, Rakouska, Německa a Francie. Z blízkého okolí to byly obce a města Brno, Břeclav, Drnholec, Lednice, Sedlec, Valtice, Klentnice, Pavlov, Horní a Dolní Věstonice, Dolní Dunajovice, Novosedly, Brod nad Dyjí, Pasohlávky, Mušov, Vlasatice,

Pohořelice, Hustopeče, Strachotín, Perná, Vojkovice, Popice, Nový Přerov, Loděnice, Znojmo, Zaječí, z rakouské strany Drasenhofen, Poysdorf, Poysbrunn, Laa, Potenhofen, St. Pölten, Wien.

Soupis žáků nás informuje též o příchodu a odchodu žáků z jednotlivých ročníků. Lze konstatovat, že většina přijatých seminaristů studium ukončila. Po ukončení studia na gymnáziu odešli někteří žáci studovat na vysoké školy (medicína, právo, bohoslovecké fakulty) nebo vstupovali do církevních řádů. Někteří seminaristé byli propuštěni pro špatný prospěch. V soupise seminaristů jsou v poznámkách uvedeni seminaristé, kteří maturovali s vyznamenáním, chovanci, kteří měli velkou píli a vzorné chování i žáci, kteří přišli do semináře později.

Soupis seminaristů nepodává žádné zprávy o hudebních činnostech, vystoupeních ani repertoáru chovanců semináře. Lze předpokládat, že seminaristé vystupovali při zahájení a ukončení školního roku, při mších, slavnostních bohoslužbách, církevních svátcích, vystupovali též pro vzácné návštěvy a provozovali i světskou hudbu.

Závěrem lze konstatovat, že soupis seminaristů v loretánském semináři v Mikulově v letech 1885–1939 nám podává obraz o počtu seminaristů v jednotlivých seminářích, o okruhu míst, ze kterých přicházeli seminaristé, dále informuje o prospěchu žáků, povolání rodičů, příchodu a odchodu seminaristů z jednotlivých ročníků, pokračování seminaristů v dalším studiu na vysokých školách. Je důkazem, že život v semináři měl svůj vlastní rytmus a řád. Není proto divu, že hudební semináře v Mikulově i v jiných městech vychovaly mnoho odborně vzdělaných hudebníků, kteří se uplatnili jako dobří instrumentalisté, varhaníci, zpěváci a skladatelé. Svým působením ovlivňovali činnost širokých vrstev obyvatelstva.

Prameny a literatura:

Soupis žáků loretánského a václavského semináře, MZA Brno, fond E 53, Piaristé Mikulov, sign. B 23.
 Košulič, J.: Hudba u piaristů. Diplomová práce FF UJEP, Brno 1972.